

Преглед на международната среда към м. ноември 2023 г.

През м. октомври 2023 г. курсът на повечето акции на европейските пазари се понижи, като негативно се отрази забавянето на глобалния икономически растеж и намаляване доверието на потребителите. В безпрецедентна изненадваща атака, въоръжени бойци на Хамас атакуваха цели в Израел, като данните сочат над 1200 убити и 2000 ранени. Очаква се трите опозиционни партии в Полша - „Гражданската коалиция“ на Доналд Туск, „Третият път“ и „Новата левица“, да сформират коалиционно правителство след проведените парламентарни избори. Ръстът на годишния темп на инфлация в Турция през м. октомври 2023 г. се забави минимално до 61.4% спрямо предходния месец.

Евროзона

Ръстът на брутния вътрешен продукт (БВП) се забави до 0.1% през трето тримесечие на 2023 г. спрямо 0.5% през второ тримесечие.

Очаква се годишната инфлация в еврозоната да спадне до 2.9% през м. октомври 2023 г. спрямо 4.3% през м. септември, с основни компоненти - индексът на храната, алкохола и тютюна, следван от този на услугите.

Сезонно коригираната безработица в еврозоната (EA19) бе с минимално повишение до 6.5% през м. септември 2023 г. спрямо предходния месец. За същия период, по данни на Евростат, безработните са 11.02 млн. души, което е с 212 хил. души по-малко спрямо м. септември 2022 г.

САЩ

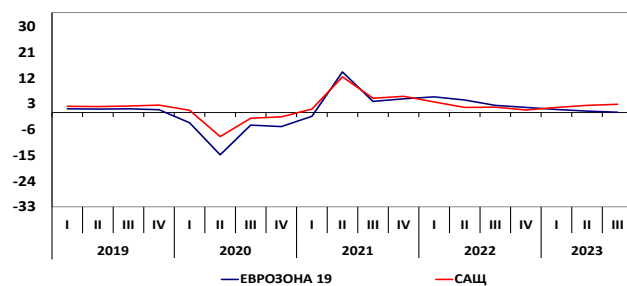
Ръстът на БВП достигна до 2.9% през трето тримесечие на 2023 г. спрямо 2.5% през второ тримесечие. Увеличиха се потребителските разходи, частните инвестиции в дълготрайни активи, разходите на федералното и щатското правителство.

Индексът на потребителските цени спадна до 3.2% през м. октомври 2023 г. спрямо 3.7% през предходния месец, с водещи индексите на наемите, петрола и др.

Равнището на безработицата нарасна минимално до 3.9% през м. септември 2023 г.

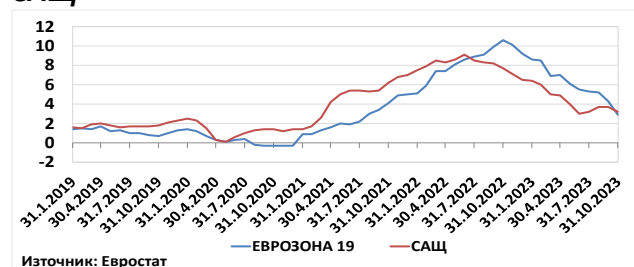
спрямо предходния месец. Броят на безработните бе 6.5 млн. души.

Графика 1. Реален БВП, % г/г; Еврозона(19), САЩ

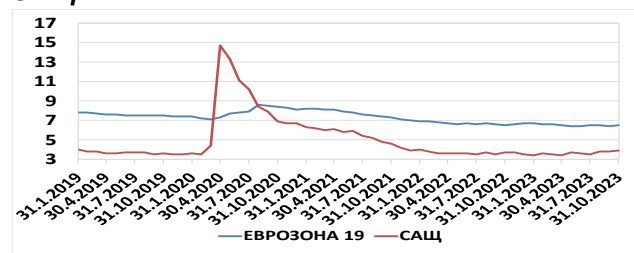
Източник: Евростат

Графика 2. Инфлация, % г/г; Еврозона (19), САЩ

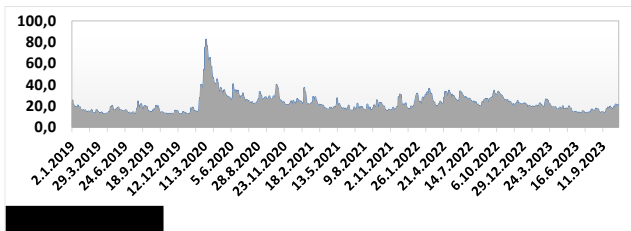
Източник: Евростат

Графика 3. Безработица, %; Еврозона (19), САЩ

В края на м. октомври 2023 г. Volatility Index Futures (VIX) - индекс, който показва пазарните очаквания за волатилността в близко бъдеще, нарасна до 19.8 пункта, с 12.2% спрямо предходния месец. От началото на годината индексът се понижи с -13.8%.

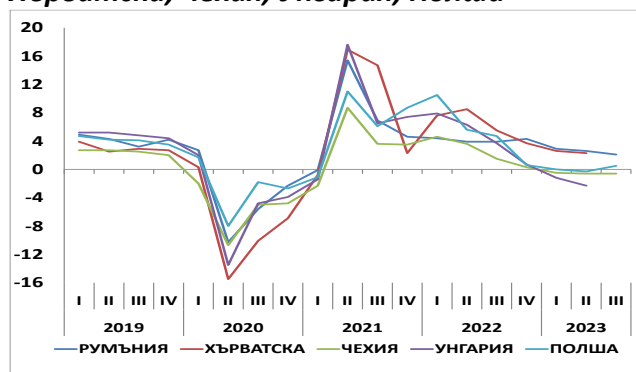
Графика 4. Volatility Index Futures (VIX) индекс

Централна и Източна Европа (ЦИЕ)

Анализирани са страните: Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария и Полша, чието развитие на икономиките е съпоставимо с българската икономика.

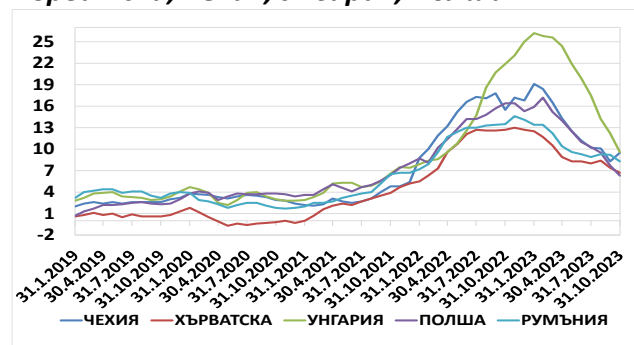
Графика 5. Реален БВП, % г/г; Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария, Полша

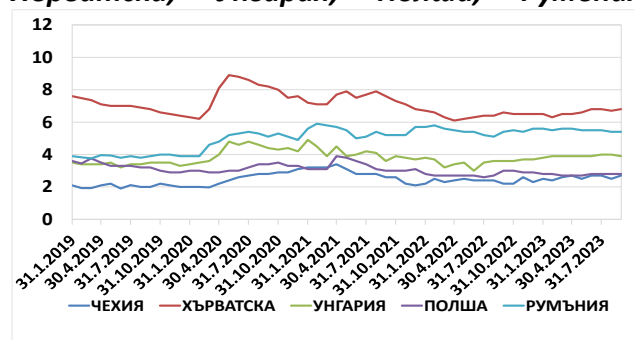
Ръстът на БВП на Румъния се забави до 2.1% през трето тримесечие на 2023 г. спрямо 2.6% през второ тримесечие. БВП на Хърватска намалва леко до 2.3% през второ тримесечие спрямо предходното. БВП на Чехия остана без промяна при -0.6% през трето тримесечие на 2023 г. Ръстът на БВП на Унгария намалва до -2.3% през второ тримесечие на 2023 г. спрямо -1.1% през първо. БВП на Полша нарасна до 0.5% през трето тримесечие на 2023 г. спрямо -0.3% през предходното. Една от причините за спадовете в БВП е намаляване на външното търсене. За Чехия и Унгария може да се каже, че са в техническа рецесия (две или повече Дирекция „Анализи, жалби и реструктуриране“

поредни тримесечия на понижение на брутния вътрешен продукт, след период на икономически растеж).

Графика 6. Инфлация, % г/г; Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария, Полша

Графика 7. Безработица, %; Чехия, Хърватска, Унгария, Полша, Румъния

Чехия: Годишният темп на инфлацията нарасна до 9.5% през м. октомври 2023 г. спрямо 8.3% през м. септември. Сезонно коригираната безработица се повиши леко до 2.7% през м. септември спрямо предходния месец.

Икономическите настроения се повишиха, но останаха на негативна територия. В началото на м. октомври долната камара на парламента одобри правителствен пакет от мерки за икономии, който включва повишаване на данъците и намаляване на субсидиите, в опит да се намали фискалния дефицит. В края на м. октомври правителството одобри мярка за увеличаване на квотите за чуждестранни работници с 20 000 през 2024 г., за да се справи с недостига на работна ръка.

Хърватия: Годишният темп на инфлацията се понижи до 6.7% през м. октомври 2023 г. спрямо 7.4% през м. септември. Сезонно

коригираната безработица през м. август бе с минимално повишение, до 6.8% спрямо предходния месец.

Безработицата нарасна, което вероятно се отрази на разходите на домакинствата. Промисленото производство се сви, поради нарастващата инфлация на производствените разходи. Както S&P Global Ratings, така и Fitch Ratings потвърдиха рейтинга на страната на „BBB+“, като същевременно повишиха своите перспективи до положителни благодарение на устойчивия растеж и фискалната предпазливост.

Унгария: Годишният темп на инфлацията се понижи до 9.6% през м. октомври 2023 г. спрямо 12.2% през м. септември. Безработицата бе с минимален спад, до 3.9% през м. август спрямо предходния месец.

Продажбите на дребно забавиха спада си, вследствие на по-благоприятните потребителски настроения и намаляващата инфлация. Силният туристически сезон подпомага икономическата активност. Икономическите настроения остават негативни. Преговорите с ЕС за отключване на траншовете от фондовете за развитие бяха подновени през м. октомври, като се предполага, че страната има за цел да постигне сделка до края на м. ноември.

Полша: Годишният темп на инфлацията спадна до 6.3% през м. октомври 2023 г. спрямо 7.7% през м. септември. Сезонно коригираната безработица през м. септември 2023 г. се запази, както предходния месец - на 2.8%.

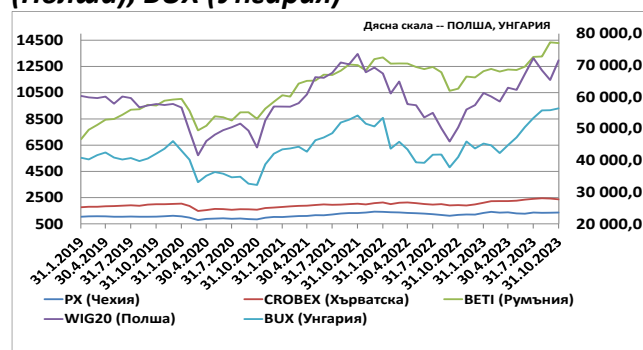
Пазарът на труда се разшири, а икономическите настроения се повишиха. Общите избори, проведени на 15 октомври, промениха политическото статукво. Очаква се, в средата на ноември президентът Дуда да назначи нов министър-председател, като най-вероятно това ще бъде Доналд Туск от „Гражданска платформа“.

В средата на м. октомври Националната банка на Полша намали основния лихвен процент с 0.25 пр.п. до 5.75%.

Румъния: Годишният темп на инфлацията намаля до 8.3% през м. октомври 2023 г. спрямо 9.2% през м. септември. Сезонно коригираната безработица остана без промяна до 5.4% през м. септември 2023 г. спрямо предходния месец.

Икономическите настроения останаха положителни, но промисленото производство продължи да се свива. В средата на м. октомври министър-председателят Чолаку заяви, че тазгодишният фискален дефицит трябва да бъде около 5.5-5.7% от БВП, а през 2024 г. да спадне до 3%, но не е сигурно, че правителството ще има желанието да затегне фискалната политика, заради приближаващите общите избори през есента на 2024 г.

Графика 8. Индекси – ЦИЕ, PX (Прага), CROBEX (Хърватска), BETI (Румъния), WIG20 (Полша), BUX (Унгария)

През м. октомври 2023 г. чешкият индекс на акции PX се повиши с 0.9% спрямо м. септември, а полският индекс WIG20 с 9.5%. Хърватският индекс CROBEX спадна с -2.7%, а унгарският индекс BUX нарасна с 1.1%. Румънският индекс BETI намаля с -0.4% за същия период.

Други държави

Анализирани са страните: Турция (поради съседното ѝ географско местоположение), Бразилия, Мексико, Индонезия (предвид наличието на експозиции в ценни книжа на поднадзорни на КФН лица).

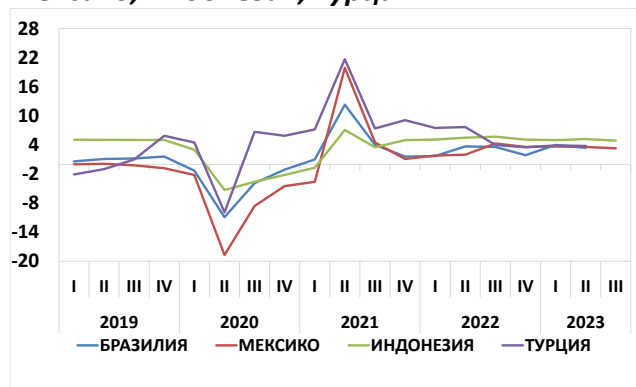
Турция: Годишният темп на инфлацията намаля минимално до 61.4% през м.

октомври 2023 г. спрямо 61.5% през м. септември. Сезонно коригираната безработица също се понижи слабо до 9.1% през м. септември 2023 г. спрямо предходния месец.

Растежът се забави значително. Преминаването на страната към по-ортодоксални икономически политики, включително намаляване на намесата на валутния пазар, доведе до рязко обезценяване на турската лира, което предизвика по-висока инфлация. Икономическите настроения и PMI (индекс за покупка на мениджърите) в производството останаха на негативна територия.

В края на м. октомври Централната банка на Турция увеличи основния лихвен процент с 5 пр.п. до 35%.

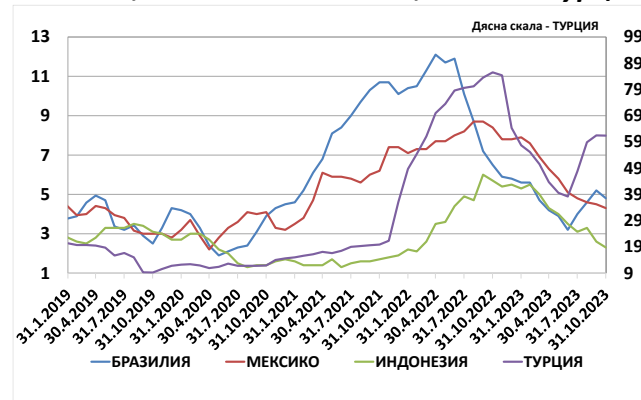
Графика 9. Реален БВП, % г/г; Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

* Първите данни за БВП на Турция са от първо тримесечие на 2019 г. от периода на първоначалното включване в анализа

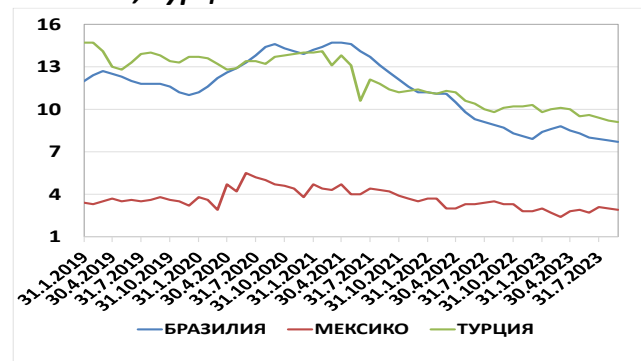
Ръстът на БВП на Бразилия спадна до 3.4% през второ тримесечие на 2023 г. спрямо 4% през първото. БВП на Мексико се понижи до 3.3% през трето тримесечие на 2023 г. спрямо 3.6% през предходното. Ръстът на БВП на Индонезия намал до 4.9% през трето тримесечие на 2023 г. спрямо 5.2% през второто. БВП на Турция спадна минимално до 3.8% за второ тримесечие.

Графика 10. Инфлация, % г/г; Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

* Първите данни за инфлация на Турция са от началото на 2019 г. от периода на първоначалното включване в анализа

Графика 11. Безработица, %; Бразилия, Мексико, Турция

* Първите данни за безработица на Турция са началото на 2019 г. от периода на първоначалното включване в анализа

Бразилия: Годишният темп на инфлацията се понижи до 4.8% през м. октомври 2023 г. спрямо 5.2% през м. септември. Сезонно коригираната безработица намал минимално до 7.7% през м. септември 2023 г. спрямо предходния месец.

Индексът PMI се понижи. Месечните продажби на дребно се увеличиха незначително, тъй като високата инфлация ограничи разходите на домакинствата, въпреки намаляващото ниво на безработица, по-ниските лихвени проценти и фискалните стимули по социалната програма Bolsa Família.

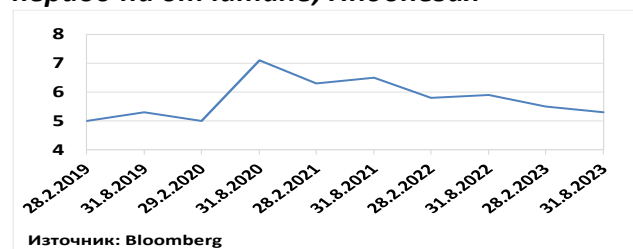
Мексико: Годишният темп на инфлацията се понижи леко до 4.3% през м. октомври 2023 г. спрямо предходния месец. Сезонно коригираната безработица намал минимално до 2.9% през м. септември 2023 г. спрямо предходния месец.

Икономиката бе подкрепена от ръста на заплатите и паричните преводи от чужбина, ниската безработица и инвестициите от фирми, които искат да преместят производството си по-близо до огромния пазар в САЩ. Граничните мерки, наложени от американския щат Тексас в края на м. септември, възпрепятстват търговията, въпреки че последните данъчни стимули, обявени от мексиканското правителство, ще насърчат инвестициите.

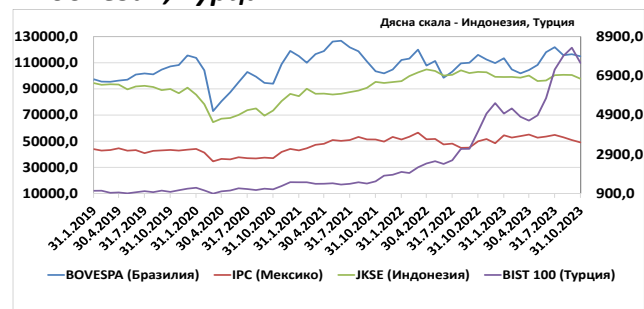
Индонезия: Годишният темп на инфлацията спадна до 2.3% през м. октомври 2023 г. спрямо 2.6% през м. септември. Сезонно коригираната безработица намаля до 5.3% през м. август 2023 г. спрямо 5.5% през м. февруари.

Икономиката забави растежа си поради намаляване на вътрешното търсене, публичните разходи се свиха, понижи се и частното потребление. Намаленото външно търсене доведе до най-големия спад на износа за последните три години. Увеличените държавни разходи поради метеорологичното събитие Ел Ниньо и в навечерието на общите избори през м. февруари 2024 г. трябва да предпазят икономиката от по-висока инфлация и по-строга парична политика. Правителството продаде сукук облигации (сукук ценните книжа могат да притежават частична собственост върху имот, построен от инвестиционната компания, така че притежателите на сукук да могат да събират печалбата от имота като наем, което е разрешено според ислямския закон) за 2 млрд. щ. долара в началото на м. ноември, първата подобна продажба от 18 месеца, включително 1 млрд. щ. долара в зелени облигации, показвайки стремеж към „зеления“ преход, но отразявайки се на фискалната стабилност.

Графика 11-1. Безработица, %, 6 месечен период на отчитане; Индонезия

Графика 12. Индекси - Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

* Първите данни за Турция са от началото на 2019 г. от периода на първоначално включване в анализа

През м. октомври 2023 г. бразилският индекс за акции Bovespa се понижи с -1.4% спрямо м. септември, а мексиканският индекс IPS спадна с -3.6%. Индонезийският индекс JKSE намаля с -2.7%, а турският BIST100 с -9.4% за същия период.

Фактори с влияние на европейските финансови пазари

През м. октомври 2023 г. курсът на повечето акции на европейските пазари се понижи. Негативно се отрази забавянето на глобалния икономически растеж и намаляване доверието на потребителите.

Войната в Украйна

Украйна е използвала за първи път американски ракети ATACMS с голям обсег, за да атакува руски военни хеликоптери и военни летища навътре в окупираната от Русия територия (гр. Бердянск и гр. Луганск).

Разположение на украинските и руските сили в Източна Украйна

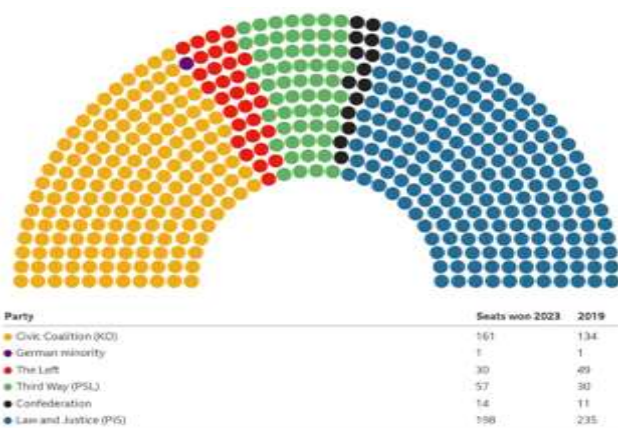

Легенда: 🚀 места на атака с ATACMS, 🟡 райони на контраофанзива от страна на Украйна, 🟠 територии под руски контрол
Източник: FT

Избори в Полша

Водещата в коалицията „Обединена десница“ и управляваща в Полша националистическа партия „Право и справедливост“ (ПиС) спечели най-голям дял от гласовете (36.8%) и ще получи около 200 места в долната камара на парламента. Дясната либертарианска и националистическа партия „Конфедерация“, която се смята за евентуален коалиционен партньор на ПиС, е с 12 места. Двете партии нямат достатъчно места, за да имат мнозинство от поне 231 места в Сейма.

Разпределение на депутатските места в Сейма

Легенда: 🟠 - места на ПиС, 🟡 - места на Гражданска коалиция

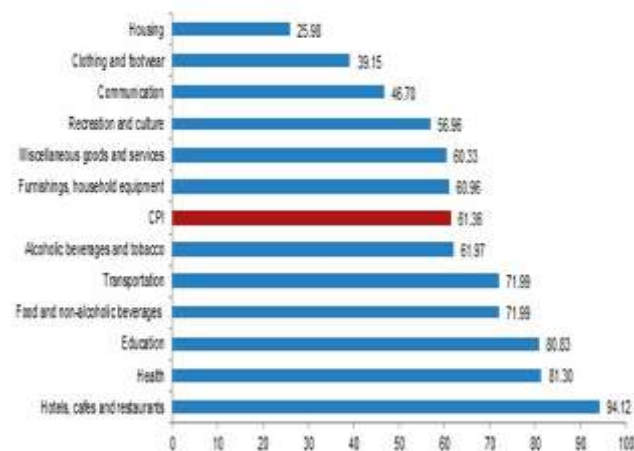
Източник: Bloomberg

„Гражданската коалиция“ на Доналд Туск, „Третият път“ и „Новата левица“ се кандидатираха с отделни листи, но с еднакви обещания за отстраняване на ПиС и възстановяване на добрите връзки с Европейския съюз, като се очаква трите партии да сформират коалиционно правителство.

Турция

Инфлацията в Турция забави ръста си до 61.4% през м. октомври 2023 г. спрямо 61.5% през м. септември.

Инфлация на основни групи стоки в Турция - м. октомври 2023 г., изменение спрямо предходната година, %

Източник: Turkish statistical institute

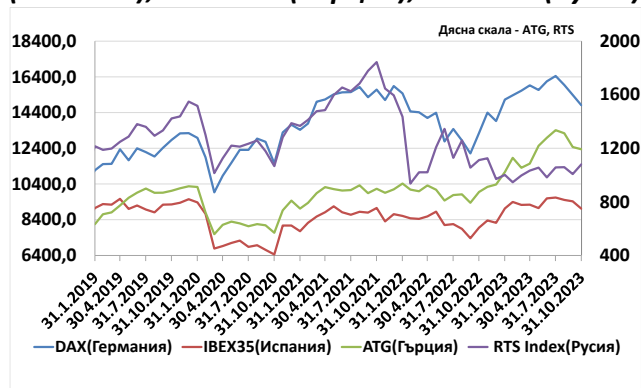
Цените на храната и неалкохолните напитки нараснаха със 72% през м. октомври 2023 г. спрямо същия месец през 2022 г. За същия период, увеличението при транспорта е 72%.

Финансови пазари

През м. октомври 2023 г., германският индекс DAX30 намалю с -3.8% спрямо предходния месец. Испанският индекс IBEX35 се понижи с -4.4%, а гръцкият ATG с -1.3% за същия период.

През м. октомври, руският борсов индекс Russia Trading System (RTS) нарасна със 7.2% спрямо предходния месец.

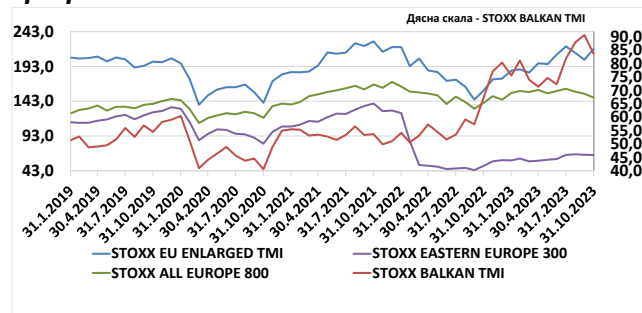
Графика 13. DAX 30 (Германия), IBEX-35 (Испания), ATG (Гърция), RTS (Русия)

През м. октомври 2023 г., индексите на STOXX, проследяващи развитието на капиталовите пазари в Европа, бяха с разнопосочна динамика. Индексът STOXX EU Enlarged Total Market Index (TMI), отразяващ състоянието на капиталовите пазари само в страните-членки на ЕС (присъединени след 1.05.2004 г.), нарасна до 218.1 б.т., което е повишение от 7.7% спрямо м. септември. Индексът STOXX Balkan TMI, който обхваща 95% от пазарната капитализация на емисиите акции в Източна Европа, намалю със -7.7% за същия период, до 83.7 б.т. Индексът STOXX Eastern Europe 300, отразяващ динамиката в развиващите се държави в ЕС и Русия, намалю до 65.6 б.т., при спад от -0.7% спрямо м. септември 2023 г. Индексът STOXX All Europe 800, включващ най-големите компании в

Източна и Западна Европа, намалю с -3.8% за същия период и достигна до 148 б.т.

Графика 14. STOXX

Забележка: STOXX Balkan TMI заменя STOXX Sub Balkan TMI, като наличните данни са от месец юли 2018 г.

Фактори с влияние на световните финансови пазари

В края на м. октомври 2023 г., курсът на акциите на щатските пазари се понижи поради несигурността около бъдещата посока на лихвените проценти, което повлия на инвеститорските настроения.

Хамас - Израел

След изстреляни над 2200 ракети в безпрецедентна изненадваща атака, въоръжени бойци на Хамас атакуваха 22 цели в Израел, включително градове и други общности на разстояние до 15 мили (24 км.) от границата с ивицата Газа.

Атакувани от Хамас места в Израел

Източник: BBC

Престрелките продължиха и след падането на нощта, а бойци държаха заложници при сблъсъци в два града. Бойци на Хамас окупираха полицейски участък в трети град. Има данни за над 1200 убити и 2000 ранени.

В отговор, Израел започна въздушни удари в ивицата Газа, като премиерът Нетаняху каза, че страната е във война с Хамас.

Географско разположение на ивицата Газа

Легенда: л - бежански лагер; ■ - територия под контрола на израелската армия
Източник: FT

Най-малко 900 души са били убити и 2500 ранени в палестинския анклав Газа след нахлуването на Израел. Населението е насочено към бежански лагери в южната част на ивицата Газа.

Китай

Китай наложи контрол върху износа на графит, използван в батериите за електрически превозни средства, като ще

изисква специални разрешителни за износ за три вида графит.. Така Пекин отвърна на ограниченията, наложени от САЩ, върху продажбите на технологии на китайски компании.

Производство и запаси на графит

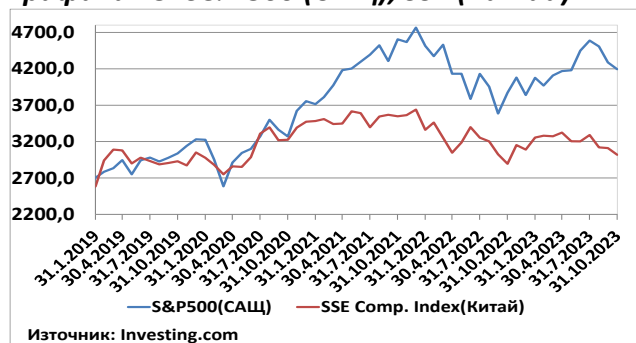
Легенда: гр.1 - производство на графит; гр. 2 - ресурси от графит; ■ - дял на Китай
Източник: FT

Контролът върху износа ще ескалира геополитическото напрежение между Пекин и Вашингтон относно веригите за доставка на технологии. Това подчертава водещата роля на Китай в глобалните доставки на десетки критични ресурси. Графитът за батерии може да се произвежда или от добит „естествен“ материал, или чрез „синтетичен“ процес, но е по-скъп за производство. Графитът е най-разпространеният материал, използван в производството на литиево-йонни батерии, поради относително ниската му цена, висока енергийна плътност и стабилна структура.

Финансови пазари

Индексът Standard & Poor's (S&P) 500 се понижи с -2.2% през м. октомври 2023 г. спрямо предходния месец, а китайският индекс на Шанхайската фондова борса (SSE Composite) с -3% за същия период.

Графика 15. S&P 500 (САЩ), SSE (Китай)

Борсово търгувани фондове

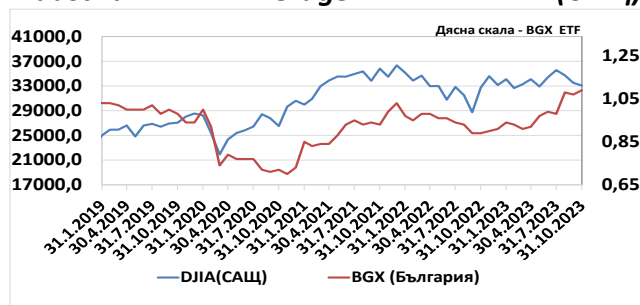
През м. октомври 2023 г., курсът на акциите на азиатските пазари се понижи в съответствие с други световни пазари на акции, вследствие забавеното развитие на глобалната икономика.

Данните за БВП на Китай през третото тримесечие надхвърлиха очакванията, но проблемите със сектора на недвижими имоти и страховете, че икономиката на страната губи инерция, повлия на Международния валутен фонд (МВФ) да прогнозира по-малък растеж на китайската икономиката за 2023 и 2024 г. Настроенията на инвеститорите се понижиха след като САЩ сигнализира, че добавя нови ограничения върху износа на чипове с AI (изкуствен интелект) за Китай.

В края на м. октомври 2023 г., Dow Jones Industrial Average (DJIA) намалю с -1.4% спрямо предходния месец.

Expat Bulgaria SOFIX UCITS ETF (BGX) се увеличи с 1.9% до 1.09 лв. за същия период.

Графика 16. BGX (България), Dow Jones Industrial Average (САЩ)

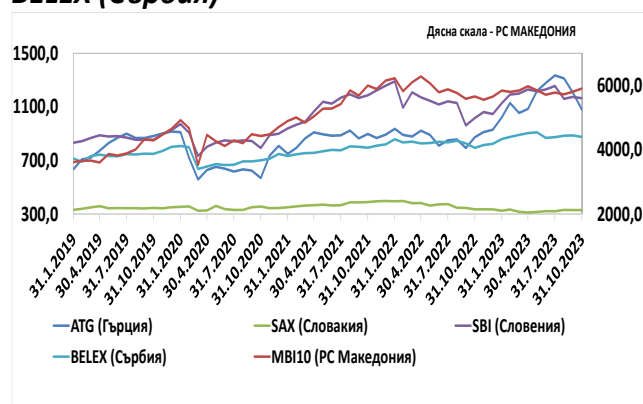

Управляваните от Expat Asset Management фондове следват представянето на няколко

индекса чрез пълното физическо репликиране.

В края на м. октомври 2023 г., Expat Greece ASE UCITS ETF се понижи с -1.3% спрямо м. септември. Expat Macedonia MBI10 UCITS ETF нарасна с 1.8% за същия период. През м. октомври 2023 г., Expat Slovakia SAX UCITS ETF се понижи с -0.1% спрямо предходния месец. Expat Slovenia SBI UCITS ETF намалю с -0.8% за същия период. През м. октомври 2023 г., Expat Serbia BELEX UCITS ETF спадна с -1.2% спрямо предходния месец.

Графика 17. ATG (Гърция), MBI10 (РС Македония), SAX (Словакия), SBI (Словения), BELEX (Сърбия)

Деривати - базови активи

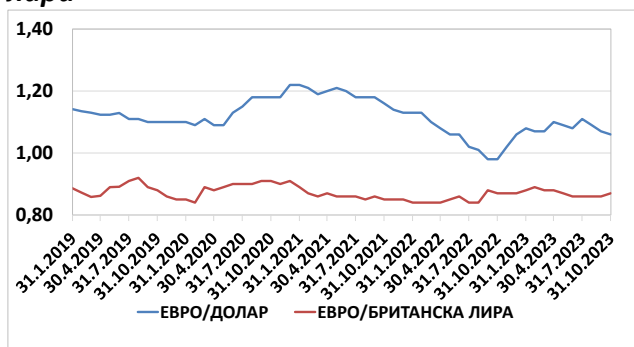
Валуты

През м. октомври 2023 г., европейската валута се понижи минимално спрямо щатския долар.

В рамките на периода, курсът евро/ щ. долар се движи в диапазона 1.057-1.067 щ. долара за евро, при средномесечна цена от 1.06 щ. долара за евро.

За същия период, британската лира (паунд) поевтиня слабо спрямо еврото. Курсът евро/ паунд се движи в диапазона 0.862-0.872, при средномесечна цена от 0.87 паунда за евро.

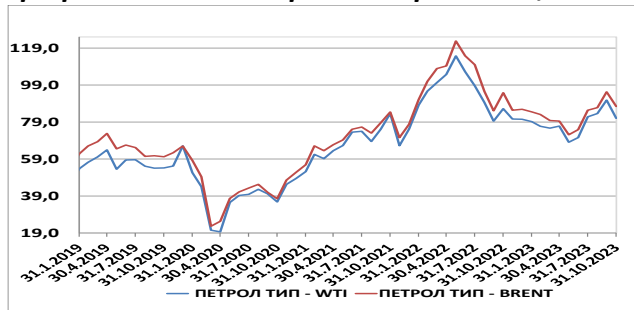
Графика 18. Евро/Долар; Евро/ Британска лира

Суровини

През м. октомври 2023 г., фючърсите на петрола се понижиха, отразявайки притесненията на инвеститорите от забавянето на глобалната икономика. В края на периода, фючърсите на West Texas Intermediate (WTI) намалеха до 81 щ. долара за барел, а фючърсите на Brent до 87.4 щ. долара за барел. Спрямо предходния месец, фючърсите на WTI спаднаха с -10.8%, а фючърсите на Brent с -8.3%.

Графика 19. Фючърси петрол WTI, Brent

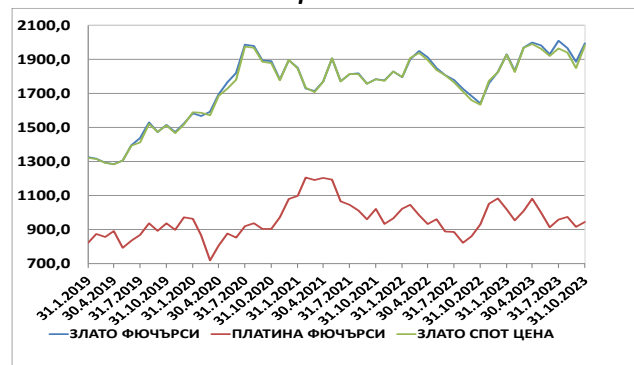
През м. октомври 2023 г., фючърсната цена на златото се повиши, като затвори на 1994.3 щ. долара за унция. Спрямо предходния месец, цената на златото нарасна с 5.8%, вследствие въоръжения конфликт между Хамас и Израел, както и несигурността от разширяване на конфликта с потенциалното участие на Хизбула в Ливан.

Фючърсната цена на платината се увеличи до 944.9 щ. долара за унция, при ръст от 3.2% за същия период.

Спот цената на златото се повиши, като в края на м. октомври 2023 г. затвори на ниво от 1982.7 щ. долара за унция. Спрямо

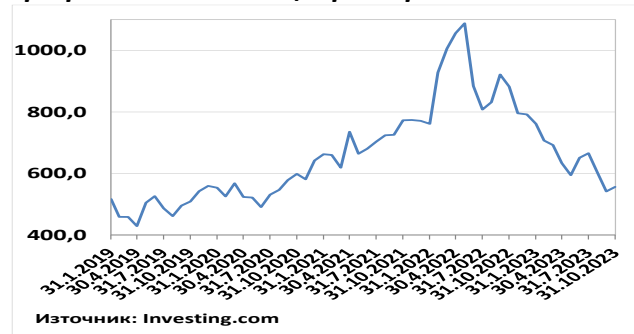
предходния месец, цената на златото нарасна със 7.3%.

Графика 20. Фючърси злато, платина. Спот цена злато

През м. октомври 2023 г., фючърсната цена на пшеницата се увеличи, като затвори с повишение от 2.7%, на 556.3 щ. долара за тон.

Графика 21. Пшеница фючърси

Кредитен рейтинг

Промяна по кредитния рейтинг на дадена страна отразява промяна в перспективата на агенцията за кредитен рейтинг Moody's за същата.

Няма текущ кредитен рейтинг за разглеждания период.

Резултатите за кредитно въздействие (CIS) на Moody's Investors Service ESG (екологични, социални и управленски фактори) отразяват въздействието на съображенията за ESG върху рейтинга на емитента или негови трансакции. CIS показва въздействието на ESG факторите върху кредитните дейности на емитента, които са съществени за неговия рейтинг. Резултатът се оценява по асиметрична

петобална скала при която: 1 е положителна, 2 е от неутрална до ниска, 3 е умерено отрицателна, 4 е силно отрицателна и 5 е изключително силно отрицателна.

мексиканските ДЦК пък е 3%, а на турските ДЦК е 3.5%.

§ Използвани са статистически данни, налични до 20.11.2023 г. включително. Източници: ЕЦБ, tradingeconomics.com, investing.com, Bloomberg и др.

*Няма актуални данни за БВП на някои страни.

Резултати за кредитно въздействие (CIS) на Moody's Investors Service

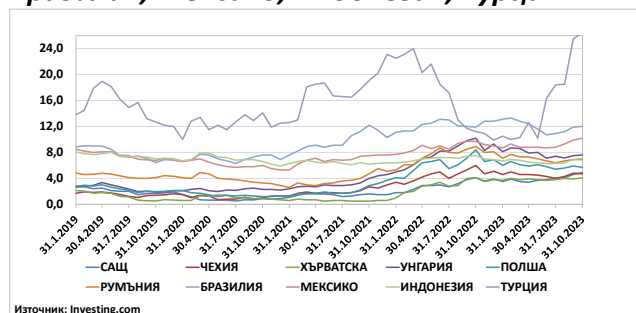
СТРАНА	ESG РЕЙТИНГ
САЩ	CIS-2 Neutral-to-Low
Чехия	CIS-2 Neutral-to-Low
Унгария	CIS-3 Moderately Negative
Полша	CIS-2 Neutral-to-Low
Румъния	CIS-3 Moderately Negative
Хърватия	CIS-2 Neutral-to-Low
Турция	CIS-4 Highly Negative
Бразилия	CIS-3 Moderately Negative
Мексико	CIS-3 Moderately Negative
Индонезия	CIS-3 Moderately Negative

Източник: Moody's

С най-високи положителни оценки (CIS-2) са САЩ, Чехия, Полша и Хърватия. С най-ниска отрицателна оценка (CIS-4) е Турция.

Разгледаните държавни ценни книжа (ДЦК) се приемат за показател, отразяващ способността на държавите да привличат заемни средства на база степента на развитие на икономиките им и в зависимост от кредитния им рейтинг.

Графика 22. 10 год. ДЦК: САЩ, Чехия, Хърватска, Унгария, Полша, Румъния, Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

През м. октомври 2023 г., лихвата по ДЦК на Мексико се повиши до 10.2% от 9.9%, а на Турция нарасна до 26.4% от 25.5% за същия период. Промяната в доходността на